

NERDRUMSHAGEN BARNEHAGE

PROGRESJONSPLAN FOR NERDRUMSHAGEN BARNEHAGE

LEK-LÆRING-OMSORG-DANNING

Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barn skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Rammeplan 2017)

Personalet skal

- oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn

- bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter
- legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter
- introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer
- sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av alt materiell og gjøre det tilgjengelig for barna

(Rammeplan 2017)

- ✚ Barnehagen dokumenterer progresjon hos hvert enkelt barn gjennom analyseverktøy som er listet opp i arbeidskartet vårt.
- ✚ Progresjonstabellene er et verktøy til bruk i planlegging, evaluering og observasjon. Det er et levende dokument, som skal evalueres hvert år.
- ✚ Barn utvikler seg i ulikt tempo, og det er viktig at både alder og modenhet tas i betraktning.
- ✚ Barnehagen har gjennom IGP-metoden sørget for at alle ansatte har tatt del i utarbeidelsen av planen

LEK

Rammeplan:

«Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek – leken skal ha en sentral plass, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være arena for barnas utvikling, læring og sosial -og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til -og gi rom for ulike typer lek både inne og ute. Barna skal oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek -alene og sammen med andre.

Rammeplan for barnehagen (2017) forventer at personalet skal:

- Ha fokus på organisering av rom, tid og lekemateriale -utvikling av lekematerialer
- Legge til rette for felles erfaringer som grunnlag for lek
- Lage inkluderende lekemiljø -rom for alle
- Observere, analysere, støtte og delta i leken -på barnas premisser, og være bevisst på sin egen rolle
- Veilede i barnas lek
- Ta initiativ til lek- bidra til at alle kommer inn i leken

Mål:

Det pedagogiske arbeidet i barnehagen tilrettelegges slik at barna opplever mestring og utfordringer i leken - i takt med alder og modenhet

Alder	Hva forventes?	Kjennetegn på god praksis (Hvordan ser vi at barnet oppfyller forventningen?)
1 år	<ul style="list-style-type: none">• Kroppslig tumlelek• Begynnende Parallell lek• Barna imiterer hverandre som et begynnende samspill• Barnet har et følelsesmessig engasjement i leken	<ul style="list-style-type: none">• Barnet har en kroppslig væremåte og er grovmotorisk i sin lek, som løpe, tumle, helle, putte, samle, bære• Barnet leker parallelt med andre barn, gjerne med samme lekemateriale• Barnet tar positiv kontakt med andre barn og voksne, og responderer/bygger på lekehandlinger og kontakt rettet mot seg• Barnet uttrykker ulike følelser i leken som glede, sinne, sorg og frustrasjon
2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barnet har et begynnende komplisert samspill• Begynnende konstruksjonslek	<ul style="list-style-type: none">• Barna er i stand til å rette oppmerksomheten mot hverandre som lekere• Barnet viser interesse for ulike typer konstruksjonsmateriale som klosser og duplo
3 år	<ul style="list-style-type: none">• Skiller mellom virkelighet og lek• Barnet inkluderer hverandre• Overgang fra parallell lek til rollelek	<ul style="list-style-type: none">• Barnet later som i leken• Barna inviterer hverandre med i leken• Barna kommuniserer med hverandre, deler leker, samarbeider

	<ul style="list-style-type: none"> • Begynner å mestre turtaking • Barna mestrer enkle regelleker • Konstruksjonslek • Fysisk lek 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet venter på sin tur • Følger reglene, med voksenstøtte • Barnet lager enkle konstruksjoner av klosser, ved å sette de oppå hverandre • Barna løper etter hverandre, i samme retning, mestrer å klatre i sin egen høyde, behersker trehjuls sykler og balansesykler
4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Mer selvstendig i leken • Deltar i rollelek • Regulerer følelsene sine inn i leken • Når leken møter motstand/brytes opp, evner de å lete etter løsninger for å reparere leken • Fysisk lek • Konstruksjonslek • Regelleker og sangleker 	<ul style="list-style-type: none"> • Klarer flere aktiviteter uten hjelp, som for eksempel å gi seg selv fart på huska, klatre opp klatrestativet • Barna fordeler roller seg imellom, de forestiller seg, forvandler seg selv, objekter, inventar og rom for å skape lekeverdener • Begrenser negative følelsesuttrykk, men sier ifra når de opplever noe ugreit • Søker voksne for hjelp og setter ord på utfordringene • Barnet utfordrer seg selv til å klatre høyere enn egen høyde, og mestrer koordinering av kroppen, kan sykle på sykkel med støttehjul, kan gå på skøyter med støtte • Perler med små perler, begynner å bevisstgjøre seg farger og mønster. Bruker fantasien til å konstruere med klosser og lego • Mester regelleker med flere regler, som «hauk og due» og «haien kommer». Synger snager med bevegelser uten voksenstøtte
5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Evner å tilpasse leken for å inkludere andre • Tar lederskap 	<ul style="list-style-type: none"> • For eksempel at de har en rolle å gi bort i late -som-leken • At de gir retning i leken, kommer med innspill, fører leken fram

	<ul style="list-style-type: none"> • Løser opp i eventuelle uoverensstemmelser som dukker opp, på egenhånd • Konsentrasjon i lek • Fysisk lek • Regelleker og sangleker 	<ul style="list-style-type: none"> • Tar initiativ til å løse opp leken selv, barna imellom, lytter til alle parter, lager avtaler • Holder seg i en lek over tid, og finner tilbake til en lek som har vært avbrutt • Utfordrer seg selv i høyden, sykler uten støttehjul, begynnende mestring av hoppetau og strikk, går lengre turer på ski, og mestrer turer i ulent terreng • Mestrer avanserte leker med mange regler, som « boksen går » og « rødt og grønt lys » -med mange regler -synger avanserte sanger uten voksenstøtte
--	---	---

LÆRING

Rammeplan:

Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, lære, utforske og mestre. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes. Dette kan barnehagen gjøre gjennom å introdusere nye temaer og materialer.

Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide sine perspektiver og få ny innsikt. De skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.

Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Rammeplan for barnehagen (2017) forventer at personalet skal:

- Sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring
- Legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling
- Være oppmerksom på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter
- Støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner
- Utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold
- Støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener, og skape forståelse og mening sammen med dem
- Sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser

Mål:

Barna opplever et stimulerende miljø, der deres kreativitet, nysgjerrighet og vitebegjær anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser, samtidig som barna bidrar i egen og andres læring

Alder	Hva forventes?	Kjennetegn på god praksis (Hvordan ser vi at forventningen oppfylles?)
1 år	<ul style="list-style-type: none">• Barnet utforsker ulike former ved å være kroppslige og bruke sansene• Barnet lærer gjennom observasjon av -og samspill med andre	<ul style="list-style-type: none">• Viser nysgjerrighet og er aktivt utforskende• Observerer og hermer etter andre barn/voksne, og spiller videre på andres initiativ
2 år	<ul style="list-style-type: none">• Barnet viser begynnende interesse for å utforske fenomenenes ulike funksjoner• Viser en begynnende evne til å undre seg over ulike fenomener	<ul style="list-style-type: none">• Prøver ut ulikt materiell på forskjellige måter• Begynner å søke informasjon om ulike fenomener gjennom selvstendig utforskning og ved å henvende seg undrende til andre barn/voksne

3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Nysgjerrighet -Barnet undrer seg /er spørrende overfor omgivelsene og menneskene rundt seg • Indre motivasjon -Barnet viser et iboende ønske om å erfare og lære • «Deg, meg og det» -Opprettholder et felles fokus med en voksen eller et barn, over tid 	<ul style="list-style-type: none"> • Etterspør informasjon i samspill med andre • Utforsker, inviterer, prøver ut • Får med seg det som blir sagt og gjort, og bidrar til fellesskapet
4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Nysgjerrighet -Barnet viser vitebegjær • Indre motivasjon - Barnet oppsøker relasjonelle utfordringer. Er opptatt av å vise voksne hva det klarer, og inviterer slik den voksne til å utfordre barnets proksimale utviklingszone. Tar utfordringer • «Deg, meg og det» -Barnet inviterer til felles fokus, og utviser en åpenhet for andres perspektiver på dette. Prøver ut sin kunnskapsbank for å sjekke om det det har lært fortsatt stemmer. Tar med voksne eller mer kompetente barn i sin refleksjonsprosess. 	<ul style="list-style-type: none"> • Etterspør informasjon i samspill med andre • Har en interesse av å invitere og forhandle med andre i lek. Søker den voksnes oppmerksomhet for deling av sin mestring. Oppsøker nye situasjoner, observerer og prøver ut. • Leder samtaler og aktiviteter, lytter til de andre - ønsker samspill for å få noen å sparre med.
5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Nysgjerrighet -barnet er informasjonssøkende utover den informasjonen som er gitt av en voksen • Indre motivasjon -Barnet har interesse av å se den andres side i konfliktsituasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Etterspør informasjon, er med på refleksjon, tankekart og har forslag til hvor de kan finne informasjon om det de lurer på. • Står i konfliktsituasjoner til de er løst.

	<ul style="list-style-type: none"> • «Deg, meg og det» -Barnet prøver ut sin egen læringsbank overfor andre, med større sikkerhet • Kontinuitet -Kunne holde på med, og utvide et prosjekt over tid 	<ul style="list-style-type: none"> • Deler med seg av kunnskap • Barna henter opp prosjektet/leken gjentatte ganger. Viser til utvikling i aktiviteten
--	---	--

OMSORG

Rammeplan:

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre.

I barnehagen skal all barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsrelasjonen mellom barn og voksne og mellom barna.

Personalet skal legge til rette for et miljø som gjør barna til mottakere av omsorg, og de skal verdsette barnas egne omsorgshandlinger.

(Rammeplan 2017)

Rammeplan for barnehagen (2017) forventer at personalet skal:

- Ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile
- Legge til rette for at barn kan knytte seg til personalet, og til hverandre
- Sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel

- Møte alle barn med åpenhet, varme og interesse -vise omsorg for hvert enkelt barn
- Være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg, med sensitivitet
- Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- Bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre

Mål:

Det pedagogiske arbeidet i barnehagen tilrettelegges slik at barna har mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre, og det legges aktivt til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet, og barna imellom.

Alder	Hva forventes?	Kjennetegn på god praksis (Hvordan ser vi at forventningen oppfylles?)
1 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet opplever trygghet i barnehagen 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet viser tillit til sensitive og tilstedeværende voksne, ved for eksempel å søke trøst, vise glede, og ved hjelp til følelsesregulering Barnet møter ansatte som anerkjenner dets følelser
2 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet er oppmerksom på ulike følelser hos seg selv og andre • Barnet begynner å utøve omsorgshandlinger 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet viser at det gjenkjenner andre barns følelsesuttrykk, for eksempel ved å imitere, eller gjennom å vise ved følelseskort (ASK) • Barnet viser begynnende evne til å utføre handlinger for å glede andre. For eksempel å gi trøst eller hente noe som er mistet på gulvet
3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet viser tillitt til personalet • Barnet viser stolthet over egne prestasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet oppsøker de voksne • Barnet søker positiv bekreftelse

	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet tar imot veiledning • Barnet lærer seg å benytte seg av bildestøtte (ASK) • Barnet uttrykker grunnleggende behov og gjør seg forstått • Barnet viser forståelse for å glede andre 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet gjennomfører noe de opplever som vanskelig med støtte fra en voksen eller et annet barn • Tar selv initiativ til å bruke bildestøtte (ASK) • Uttrykker verbalt at «jeg er sulten», «tørst», «lei meg» og «Sint» • Gir positive tilbakemeldinger til andre barn
4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Økt prososial atferd • Barnet har tillit til at voksne går inn i en situasjon med gode hensikter og at barnet derfor klarer å åpne seg om hva som faktisk har skjedd • Uttrykker grunnleggende behov og forklarer mer utdypende • Barnet har tillit til seg selv 	<ul style="list-style-type: none"> • «Jeg ønsker å dele med deg» -hjelper hverandre i følelsesmessige situasjoner ved å involvere en voksen • At vi kommer ut av en konflikt der alle parter viser forståelse for situasjonen • Barnet forklarer ved å bruke «hva», «hvordan» og «hvorfor» • Hjelper de yngre barna, trøster, er støttende i samspill, en god rollemodell for de yngre barna
5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet er kompetent til å sette andres følelser foran sine egne • Barnet prøver å løse konflikter selv • Barnet kan regulere seg selv og sine behov 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet gir fra seg en leke et annet barn ønsker å leke med, vente på tur, inkludere andre barn • Barna snakker seg gjennom konfliktene og kommer fram til en løsning alle er fornøyde med • Tar selvstendige valg, og velger sine «kamper».

	<ul style="list-style-type: none"> • Viser tillit til andre barn 	<ul style="list-style-type: none"> • Spør om hjelp fra andre barn, inviterer til lek, anerkjenner hverandres følelser, heier på hverandre og viser glede ved andres triumfer
--	---	---

DANNING

Rammeplan:

Barnehagen skal legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Dette skal gjøres ved at personalet støtter barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen. Barnehagen skal videre fremme samhold og solidaritet, samtidig som barnas individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.

Barnehagen skal bidra til at barna skal forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet -og bidra til at barna føler en tilhørighet til samfunnet vårt. Barna skal få medvirke til å forme hverdagen sin i barnehagen. De skal få uttrykke synspunkter og meninger.

Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

(Rammeplan 2017)

Rammeplan for barnehagen forventer at personalet skal:

- Tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling
- Støtte barnas engasjement i fellesskapet
- Synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
- Anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- Utfordre barnas tenking og invitere de inn i utforskende samtaler
- Synliggjøre og fremme mangfold og ulikheter

Mål:

Barnehagen har en kultur der barna oppmuntres til å stå for egne meninger og væremåter, samtidig som de lærer seg å respektere andres.

Alder	Hva forventes?	Kjennetegn på god praksis (Hvordan ser vi at forventningen oppfylles?)
1 år	<ul style="list-style-type: none">Barnet viser evne til å uttrykke egne følelser og behov, verbalt eller ved bruk av ASKBarnet blir kjent med og følger barnehagens rutinerBarnet er en del av fellesskapet under måltider	<ul style="list-style-type: none">Barnet gir uttrykk for følelser og behov, og blir møtt av sensitive, anerkjennende ansatteBarnet viser vilje til å følge gruppas rutiner i barnehagehverdagenBarnet bidrar i samspill under måltider
2 år	<ul style="list-style-type: none">Barnet har en følelse av å være en verdifull del av fellesskapet, og at «jeg» har en mulighet til å påvirke egen hverdagBarnet gir uttrykk for å kjenne igjen andres følelser og behov, viser begynnende evne til empati	<ul style="list-style-type: none">Barnet tar gjentakende kontakt med barn og voksne, og forventer tilpasset responsBarnet leser andres følelser/behov, og evner å reagere med forventet handling
3 år	<ul style="list-style-type: none">Barnet kan utvide en samtale	<ul style="list-style-type: none">Stiller spørsmål som utvider samtalen eller gir den en ny retning

	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet kan dele av seg selv (assosiere og relatere til omgivelser eller andre rundt seg) • Felles fokus • Orientert rundt andres følelsesuttrykk, vise forståelse • Selvhevdelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Forteller eller deler historier som kan kobles opp mot det andre har snakket om • Utholdenhet og interesse i samlinger • Kan si ifra til voksen om noen trenger trøst/hjelp • Si «stopp», kunne sette en grense for seg selv
4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Utviser prososial atferd • Selvhevdelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet setter andres behov foran sine egne (når det er hensiktsmessig) Barnet venter på sin tur (Kø -for å fortelle om opplevelser, o.l.) • Oppsøker hjelp til konfliktløsning når dette er nødvendig Overholder egen komfortsone, og går utenfor når det er hensiktsmessig
5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Selvhevdelse • Ha tro på at man har betydning for fellesskapet 	<ul style="list-style-type: none"> • Barnet formidler sitt behov/sine tanker, og forhandler Står i egne avgjørelser, kjenner det er greit å endre mening, hvis det kjennes riktig Har en sans for hva man selv opplever som rett og galt, og tørre å stå i det, viser at de ønsker å være en del av et demokratisk fellesskap • Påvirker og tar plass sammen med andre